

Slovenski Meščan

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani. — Izhaja vsako soboto zvečer. — Dopisi naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina do konca leta 5 K. Posamezne številke 10 vin. Oglasi: za enkrat 12 vin, za dvakrat 10 vin, za trikrat in večkrat 8 vin, za enostopno petit-vrsto.

Kaj hočemo?

Pred prebivalstvo naših mest in trgov in pred naš srednji stan sploh stopamo z novim časnikarskim podjetjem, s tednikom „Slovenski Meščan“.

Kaj nas je nagnilo, da smo ga začeli izdajati? Zakaj se nam zdi potreben nov list, ko imamo že tako množico drugih časnikov?

Naš obrtni in trgovski stan sta se tako rekoč začela šele razvijati, šele dihati. Se pred par desetletij sta bila naša obrt in naša trgovina večinoma v nemških rokah. Sveži naraščaj, ki je dohajal leto za letom s kmetov v mesta, je ta položaj izpremenil, in danes si osvaja naše meščanstvo polagoma tudi že veliko obrt in veliko trgovino. Da ne napredujemo hitreje, se nam zdi krivo veliko nasprotje med našim mestnim in kmetiskim prebivalstvom v političnem mišljenju. Kot zastopnica meščanstva velja danes narodno-napredna stranka. A razne volitve kažejo vedno bolj, da čuti meščanstvo potrebo po politični samostojnosti. Noče več, da mu narekujejo drugi, katero pot naj hodi, ampak je že samo dovolj zrelo, da ve, kod in kam. Svoj izraz je dobila ta nezadovoljnost pri zadnjih volitvah za deželni zbor v velikem številu protiliberalnih glasov, ki ste jih bili že dve petinki. In kako tudi ne? V vrsti izvoljenih poslancev ne nahaja meščan mož, o katerih bi mogel reči z mirno vestjo, da so se brigali za njegov gospodarski napredek in ga poznajo tudi sicer, a ne samo vsakih šest let, kedar so volitve pred durmil!

Eden glavnih ciljev našega lista bo zato boj za politično samostojnost meščanstva. Danes še velik del trgovskega in obrtnega stanu ali sploh nima volilne pravice, ker ne plačuje dovolj davka, ali pa je n. pr. za občino po razredih neenakomerno razdeljena. Naš cilj je: **Vsi sloji srednjega stanu naj dobé vpliva na politično življenje, ki ga naj ne odločujejo več samo posamezni možje, ampak množica meščanstva.**

Bolj pa še bo veljalo naše delo gospodarskemu napredku naših mest in trgov, katerih cela vrsta spi spanje pravičnega, dasi imajo vse predpogoje za živahno gospodarsko življenje.

Po kranjski deželi opazujemo, kako se probuja kmet, kako se množe zadruga, blagovne in kreditne.

Kaj pa se je storilo doslej za obrtnika in trgovca? Narodno-napredna stranka je začela naenkrat ustanavljati kmečke posojilnice kot konkurenco zavodom, ki so v rokah pristašev Slovenske Ljudske Stranke, a za mesta, o katerih pravi, da jih zastopa, se ne zmeni več po volitvah. Najboljši dokaz zato, da so kmečki poslanci v zadnji seji deželnega zbora storili odločilne korake za trgovsko šolo v Ljubljani in s tem spravili v tir stvar, ki je visela toliko časa v zraku vsled malobrižne počasnosti narodno-naprednih voditeljev.

In vendar je pomoč obrtnemu stanu tako nujno potrebna. Vsled konkurence velike industrije je mnogo malih obrtov že popolnoma propadlo. Da ne poginejo še ostali in ne izgine krepek steber naših mest in našega naroda sploh v proletariatu, za to se je zgodilo pri nas še jako malo. Brez organizacije — kar imamo zadrug, itak večinoma spe — čaka obupno, kedaj mu zapoje mrtvaški zvon. Tukaj pomagati s tem, da razkrivamo rane in iščemo leka zanje, smatramo za svojo dolžnost.

Nič manj važnega in nujnega dela nas ne čaka med trgovskim stanom. Naši trgovci so doslej žalibog večinoma le posredovalci med slovenskimi konzumenti in nemško veliko industrijo. In vendar leže v naših denarnih zavodih ogromne svote, ki jih je treba samo dvigniti, da postanemo tudi v trgovini sami gospodarji na svoji zemlji, da osvojimo slovenski trg slovenskim podjetjem. Da pa ne uspeva naš trgovski stan, kakor bi lahko ob sedanjih razmerah, so pa tudi vzroki v njem samem, v pomanjkljivi izobrazbi in organizaciji. Tudi tu hočemo kazati na najnujnejša vprašanja, kako jih rešiti.

V našem srednjem stanu je zaposlen in z njegovim napredkom naravnost ali posredno zvezan velik del našega žensstva. Zato smo odprli predale našega lista tudi ženskim težnjam, da si same določujejo, česa si želé, in pričakujemo tudi, da nas bodo podpirale v našem stremljenju.

O razmerju uradništva, državnega in privatnega, do srednjega stanu hočemo še obširneje pisati in za danes samo izjavljamo, da si stavimo za važno nalogo, tudi tu pokazati, kako je enotno delo vseh slojev potrebno za gospo-

darski napredek in politični ugled srednjega stanu.

V svoje vrste ne vabimo samo prebivalstva naših mest in trgov, ampak obrtnike, trgovce po naši deželi sploh. Naš cilj ni samo korist posameznih krajev, ampak napredek vsega srednjega stanu. Iz našega lista naj se razvije stanovsko glasilo vsega srednjega stanu po Slovenskem.

Osebnih napadi so v našem listu izključeni in hočemo tu nastopiti z odločnostjo novo pot nasproti dosedanji razvadi. Če se bomo dotaknili kedaj kake osebe, bo veljala kritika le njenemu javnemu delovanju in to pa brezobzirno. Naše načelo je: boj proti političnemu in gospodarskemu mrtvilu, v katerem se nahaja naš srednji stan.

Listu, ki bo izhajal redno najmanj na šestih straneh vsako soboto zvečer kot dopolnilo slovenskim dnevnikom, prinašajoč najnovejša brzojavna in telefonična poročila, smo določili nizko ceno, do konca tekočega leta 5 kron, da si ga pač lahko naroči vsakdo brez občutnih gmotnih žrtev. Pričakujemo torej, da bo našel list v slovenskem občinstvu toliko prijateljev-naročnikov, da mu bo bodočnost vsestransko zasigurana. Obenem pa opozarjamo stem tudi naše trgovce in obrtnike, katerim je v prvi vrsti list namenjen, na ugodno priliko oglaševanja, od katerega smejo že zaradi velike naklade, v kateri bo pohajal list med občinstvo, pa tudi zaradi občinstva samega, kateremu je namenjen, pričakovati najboljših uspehov.

Uredništvo in upravnništvo se bo potrudilo z vsemi svojimi močmi, da bo list vedno aktualen, da bo odgovarjal vsem željam in zahtevam čitajočega občinstva, zato pa se tudi obračamo na prijatelje našega podjetja, da nam z vseh strani dežele priskočijo na pomoč stočnimi, jednatimi in resničnimi poročili. Tako bo mogoče vzdržati list na oni višini, katero smo si začrtali kot svoj cilj.

Torej s skupnim delom k skupnemu uspehu, skupnemu napredku!

Uredništvo in upravnništvo.

Velikonočna povest.

„Kako neki je to“, je mislila Minica, „da ne sije solnce! Kje neki je solnce! Mogoče ga pa ni na nebu, in so tam sami oblaki in sam dež, solnce je pa v Jeruzalemu, in ob treh mora mrkniti, zakaj takrat bo umrl Bog.“

Osem dni, ali pa še več, je že hodila Minica, ves čas je bila neprestano na potu, od jutra do noči, in časih še celo po noči. Bolele so jo noge in vse jo je bolelo, tako da je menila, da se mora zgruditi in umreti. No, to se ni zdelo Minici nič hudega. Še celo rada bi umrla, na veliko nedeljo že bi rada umrla; takrat bo Jezus že tudi v nebesih. Samo to je bila še njena želja, da bi Marko tudi umrl, tisti Marko, ki ga je ljubila, in ki hodi zdaj po svetu, bogvekje.

Minica je hodila po vaseh, po gorah in dolinah ter je iskala službe.

Najbolj žalostna je bila zato, da ravno o praznikih ne bo imela doma. da ne bo imela nič pirhov in jih ne bo mogla dati svojemu Marku. Pa kako naj jih da Marku, ki je vendar daleč, daleč stran, za morjem, v Ameriki, kamor je še dlje kakor pa v Jeruzalem. Ker je nikjer niso marali za deklo, je bila namenjena Minica v svoj rojstni kraj. Tam bo pri vstajenju in potem pojde k stari Maruši, svoji teti, in pri njej ostane čez praznike. No, po Veliki noči se začne delo na polju in tako ne bo nič hudega.

Na potu je že bila od Tihega tedna, ko ni mogla več ostati v vasi, kjer je bil Marko doma. Oba so nagnali proč, zato, ker sta se imela rada, in Marko je precej sklenil: „V Ameriko pojdem!“

„Kako bo šel v Ameriko“, je menila Minica, „saj nima denarja za pot čez morje“. Zato mu je dejala: „Kako pojdeš? Saj ne moreš!“

„Zakaj ne bi mogel?“ je pomislil Marko. „Ali ne znam delati? Ali nimam s seboj dvajset goldinarjev!“

To se jima je zdelo neizrečeno veliko denarja, no, vkljub temu je Minica dala Marku še svoj del, ki si ga je nahanila. Bilo je trideset srebrnih grošev.

„Čakaj, Minica, ko se vrnem, te vzamem za ženo! In veliko denarja prinesem s seboj, bankovcev cele bukve.“ Gledala ga je in se ni mogla načuditi. Strmela je in bila je plaha, bala se je, da se ne vidita nikoli več, čeprav mu je verjela vsako besedo, tako sveto jo verjela kot mašniku na prižnici.

Zelo jo je bolelo srce, in velika žalost ji je govorila v duši, govorila je in trepetala kot ptica v smrtnih mukah. Pogledala je v obraz svojemu dragemu in ga objela. Vse telo ji je gorelo in drhtelo ljubezni in bolečine, ker se mora ločiti od svojega ljubega Marka, ki jej je bil vse na zemlji. Njemu se je udala, kot se uda dete svoji materi, in sedaj sta se morala ločiti.

Marko je vse prav dobro vedel, kako veliko bo služil v Ameriki. „Še srebrne podkvice bom lahko

nosil na črevljih, kamor bom posegel, sami tolarji in cekini. Ko pa pridem nazaj, se vzameva. Dvanajst voz mora biti svatov, pa trije godci morajo priti.“

Minica je poslušala, in vse večja je bila njena žalost. „Le zakaj govori o srebrnih podkvicah in o dvanajstih vozovih, gotovo sam sebi ne verje, pa si dela srce! Kako bi mu jaz verjela, saj ima skoro solze v očeh, in na glasu se mu pozna, da ni resnice v besedah.“ Tako je mislila in nič ni odgovorila. Nekaj časa je pritrjevala z glavo, pa kar naenkrat, nehote in nevede je začela neverjetno odmajevati.

Poslovila sta se in Marko je zažvižgal in odšel. Zažvižgal je in šel — na ovinku pa je utihnil, obraz je zakril z dlanmi in zajokal kot otrok. In Minica je zajokala in se obrnila, bežala sta drug od drugega, in solzni in ihteči pozdravi so se srečavali in hiteli k Marku in k Minici.

Noč se je že delala in mrzel veter je vlekel od gor, ko se je zapuščeno deklo zbudilo iz misli in se ustavilo. Cesta je vodila naprej in naprej, brez konca in kraja, samotno je bilo, žive duše nikjer in na obeh straneh ceste so se širile puste dobrave, pečene in rjave. Kmalu se je popolnoma stemnilo, Minica pa ni vedela prav nič, kje je in kam pride po tej poti. „Nekam bom že prišla, saj še Marko najde Ameriko.“ In zato jo ni bilo strah, spomin na dragega jo je navdajal s srčnostjo, in ljubezen jo je tolažila.

Tiho je šla dalje, a vedno globočje se ji je pogrezala v dušo misel na osamljenost in zapuščenost.

Nekaj o naši trgovini in obrti.

Pisec teh vrstic ni študiral nacionalne ekonomije, pač pa s paznim očesom motri naše gospodarske odnose in jih primerja s tem, kar je videl drugod. Vzrokov za naše slabe gospodarske razmere je več, a eden med njimi je gotovo podcenjevanje produktivnih stanov in precenjevanje poklicev z duševnim delom. To podcenjevanje, skoro bi rekli zaničevanje produktivnih stanov se kaže v tem, da se pri nas trgovini, obrti in rokodelstvu posvečujejo le oni, ki so se na srednji šoli ponesrečili. Pri nas manjkajo trgovske hiše, kakor so po drugih mestih, kjer ostaja tvrdka od generacije do generacije v isti rodbini. Če si je pri nas oče v trgovini ali obrti pridobil premoženje, navadno dá svoje sinove v gimnazijo, da bi postali doktorji, četudi mladim ta študij nikakor ni všeč. Tako se ubijajo in s pomočjo inštruktorjev prerivajo od razreda do razreda. Prav kmalu začno seveda tudi z raznimi dragimi športi, ki se zde staršem potrebni za varovanje ugleda in kredita. Tako postanejo iz sinov nesposobni uradniki, zdravniki, odvetniki itd., ki s svojimi bogatimi razvadami zapravljajo, kar je oče s trudom pridobil.

Drugod skušajo lastniki tvrdk vsaj enega svojih sinov ohraniti svoji stroki, da mu morejo lepo vpeljano gospodarstvo predati v nadaljevanje. Tako so nastale razne trgovske in industrijske rodbine, katere ponosno svoji tvrdki pristavljajo letnico njene ustanovitve, ki mnogokrat sega po 100 in več let nazaj. To daje tvrdki značaj stalnosti in solidarnosti, ker se vsaka generacija skuša izpopolniti v svoji stroki. Pri takšnih starih podjetjih so režije manjše, vsled tega se lahko zadovoljijo z manjšim dobičkom, kar je v veliko korist odjemajočemu občinstvu.

Tega žalibog pri nas ni. Po šefovi smrti prevzame tvrdko kakšen poslovodja, ki hoče ne le živeti od svojih dohodkov, ampak si tudi pridobiti premoženje. Na ta način prehajajo tvrdke od enega začetnika na drugega, stroške seveda plačuje kupujoče občinstvo. Kapital, katerega so si pridobili posamezni lastniki tvrdk, pa se navadno razprši po raznih zabavah in športih njihovih pregosposkih otrok, namesto da bi se zopet uporabil v izpopolnitev in okrepitev svoje matere trgovine, obrti ali industrije! Vsled tega imajo naše gospodarske razmere znak vihravosti in nesolidnosti na sebi.

To zaničevanje produktivnega dela pa se javlja žalibog tudi v slučajih, kjer so starši imeli dober namen s svojim sinom. Tako se je n. pr. mizarjev sin v Ljubljani izučil pri očetu mizarstva ter si pridobil večjo spretnost v tukajšnji umetno-obrtni šoli, v katero ga je oče pošiljal. Po dovršeni vojaški dobi pa pusti sin svoje rokodelstvo, ki bi ga lahko dobro redilo, ter vstopi v železniško službo z mesečno plačo 72 kron, dočim je kot mizar v slabih časih služil stalno 3 K na dan in bi si kot samostojen, vesten mojster gotovo sčasoma pridobil lastno hišo v Ljubljani. Kaj pa ima pričakovati kot železniški poduradnik nižje vrste zunaj na progji? Če se oženi, kako bo izhajal s piclo plačo in kakšno priliko ima za vzgojo otrok daleč zunaj mesta? Tako zamenjajo naši ljudje velikokrat hvalno rokodelstvo za borno pisarniško službo!

Veliko krivde na tem podcenjevanju produktivnega dela ima pri nas pomanjkanje strokovnega šolstva. Drugod imajo nižje trgovske šole, trgovske akademije, državne obrtne šole s stavbenimi, meha-

nično-tehničnimi in drugimi strokovnimi odelki za delovodje, nadalje nižje rokodelske šole, strokovne šole za klekljanje (edino te so tudi pri nas v Idriji ter na Goriškem), za vezenje, za tkalstvo, za obdelovanje lesa (je pri nas tudi v Kočevju, toda samo za Nemce z nemškim učnim jezikom), za železarstvo, mizarstvo, pletarstvo, kamnoseštvo, kiparstvo, za obdelovanje granita in marmorja, za steklarstvo, pečarstvo in lončarstvo, puškarstvo (Borovlje na Koroškem, nemška!), za strojništvo, ključarstvo, elektrotehniko, urarstvo, pasarstvo, za izdelovanje godal, za okovanje dragih kamnov itd., da o pre mnogih poljedelskih splošnih ali posebnih, večletnih ali samo zimskih šolah niti ne govorimo.

Vsega tega pri nas ljudje ne poznajo in ne vedo, da se obrt in rokodelstvo vedno bolj razširja in daje izučnemu in spretnemu delavcu lep zaslužek. Pomanjkanje strokovnega šolstva je pri nas imelo za posledico zastajanje in nespretnost v rokodelstvu in obrtih in skoro je prišlo tako daleč, da so le tujci še dobri delavci, ker so imeli priliko o primerno urejenih šolah se za svojo stroko vsestransko izobraziti. Znamenje gospodarske zaostalosti je, da se velik del obleke in obuvala, ki se raztrga pri nas, sešije na Dunaju in po drugih nemških mestih. Saj obstojajo pri nas tvrdke, ki dajo svoja naročila izvršiti na Dunaju, naše ljudstvo pa se vsled pomanjkanja zaslužka ali boljše rečeno vsled nesposobnosti za delo in konkurenco izseljuje v Ameriko, kjer mora opravljati najnižje in najtežavnejše posle.

Strokovna nesposobnost je rodila nadaljno gospodarsko napako: naši čevljarji in drugi rokodelci niso več rokodelci, ampak prekupei tvorniškega blaga. Seveda je bolj komodno prodajati tvorniško blago in brez dela vtikati dobiček v žepe, toda zdravo razmerje to ni. Občinstvo mora vse predrago plačati in končno ti prekupei sami pri drugih predmetih občutijo splošno draginjo na lastnih mošnjah. Pisec teh vrst je dve leti iskal v Ljubljani tvrdko, kjer bi ne le prodajali nove čevlje, ampak tudi popravljali stare ponošene. Toda zaman! Poprava je bila vedno slaba, dokaz, da tukajšnji delavci dotičnih tvrdk niso bili sposobni za solidno delo. Danes ima pisec svojega čevljarja doli na Štajerskem v neki vasi ob železniški progji. Za mesto Ljubljano je to gotovo sramota, saj so navadno vendar obrtniki po mestih spretnjši in boljši nego po vaseh, ker imajo boljše strokovno izobrazbo. Strokovne izobrazbe žalibog pri nas Slovincih primanjkuje in to je eden glavnih vzrokov našega gospodarskega propadka.

Ko bomo imeli potrebne pripomočke in šole za strokovno izobrazbo raznih produktivnih stanov, trgovske, obrtne, rokodelske, natakarske in druge šole, potem bo tudi telesno delo dobivalo večji ugled, ker bo prinašalo večji zaslužek nego duševno delo študirancev. Treba pa bo tudi še socialnih reform, zlasti vsestranskega starostnega zavarovanja, po katerem bo tudi vsak delavec in obrtnik dobival svojemu delu primerno „pokojuino.“ Potem bo telesno delo prišlo do prave veljave in omejilo bo se precenjevanje „gospodskih“ poklicev, ker bo vsak gospod, kdor bo delal. Da se sčasom razmere zboljšajo, zato sem sestavil te misli ter jih podajem v prevdarek vsem, ki jim je mar gospodarski napredek slovenskega naroda.

Skoro se je sama sebi smilila, tako zapuščena se je zazdela, tako uboga, da na vsem svetu ni večje sirote. Sama je kot kamen na cesti, Marko je šel v Ameriko, mater je komaj poznala, a očeta Minica nikoli ni imela. Ljudje so jo gledali z nevoljo, kakor bi ji zamerili, da je na svetu, in Minica si je mislila: „Kaj sem storila, da sem tako nesrečna? Ali je vsem ljudem tako hudo na svetu?“

Bila je pridna dekla, ali jeseni se je zgodilo, da se je županova hči zaljubila v Marka. Hotela ga je imeti, in zato je vse poskusila, da dobi zalega fanta. Ali on ni hotel vedeti zanjo in je nosil v srcu samo Minico. Županova hči pa se je zato zaklela, da se maščuje obema. Najprej je razupila Marka, da je prišel ponoči pod njeno okno in jo hotel zapeljati v greh. Njen oče, župan, je zato poklical Marka predse in ga je sodil. Dal ga je zapreti v klet, mrzlo in temno, ponoči pa je prišla županova hči k njemu. „Rad me imej, poljubi me, in jaz ti dam vse, kar hočeš, in moj oče ti ne bo storil nič žalega.“ Marko jo je prijel in potisnil skozi duri. Nato pa je moral sedeti še tri dni v kleti brez vode in kruha.

Hudo razsrjena županova hčer se je maščevala nad Minico, ker je vedela o njej, da jo ima rad Marko, in da je ona kriva njenega ponižanja. Zavidila ji je ljubezen in rekla je o njej, da je hči tistega razbojnika, ki mu je rabelj vrat zavil. Rekla je, da je Minica nepoštena, da ima zločinsko kri v srcu, da ima

obešenčevo vrv za pasom, in da je zmenjena z Markom. In zato so o postu pokazali obema pot iz vasi, pse so naščuvali za njima, in malopridna županova hči ju je zasmehovala.

In zdaj je šla iskat Minica druge službe. Prvo noč ni spala nikjer. Proti jutru je prišla do neke cerkve; bila je že odprta, in šla je notri molit. Goreče je molila in prosila, da bi bila srečna ona in Marko, ko je pa posijalo solnce skozi cerkvena okna, je odšla ven.

Odpravila se je po vasi, a začutila je, da je zelo lačna. Kmetje bi ji gotovo dali kruha, a ni jih marala nadlegovati, zato je hitela, da pride od hiš. Hodila je ves dan, a proti večeru je slabotna in trudna stopila v hišo ob cesti in vprašala, ako jo marajo v službo. Dali so ji večerjo in ji na klopi postlali. Drugi dan so ji povedali, da ne potrebujejo dekle in zato je šla Minica naprej. Nikjer je niso marali v službo, samo pri nekem skopem kmetu je morala dva dni štrene prati, da si je zaslužila krompir v oblicah, da se je nasitila. Povsod so govorili, da jo nimajo sčim prehraniti, ker jim je že zmanjkalo vsega, žita in krme. Pretiela je lakota po deželi.

Minica je že bila osem dni na potu, a še ni našla mesta, kjer bi lahko brez skrbi legla k počitku. A vsled neprestane in težke hoje je bila že zelo slaba, komaj se je še držala pokoncu, in bila je bleda in suha, da je zares niso mogli porabiti za delo. Na ve-

Trgovsko-obrtni glasnik.

Na vseh večjih obrtnih shodih se vedno od raznih obrtnikov poudarja, kako potreben bi bil samostojen obrtni časopis. Razni obrtniki poskušali so že večkrat in izdajali obrtniški list. V Ljubljani jih je že izšlo nekaj, vendar so vsi končali z — deficitom. Vzrok temu je bilo premalo naročnikov. Drugi sloji se na obrtni list ne naročajo, dočim zopet večina obrtnikov ne upošteva, koliko bi lahko koristil ravno obrtništvu obrtni časopis. S samostojnim obrtnim časopisom pri nas — kakor razmere kažejo — še dolgo ne bo nič. Res je na Kranjskem čez 16.000 obrtnikov, vendar koliko jih je navdušenih za tak list ali sploh za organizacijo! Obrtni časopis pa bo le tedaj prospeval, ko bo pri nas izvršena vsaj v glavnih potezah obrtna organizacija in bo vsak član vezan po organizaciji sprejeti obrtni list. Tega pa še ne bo kmalu! Tudi po drugih deželah, koder je vsaj deloma obrtna organizacija vpeljana, ni veliko boljše.

Naprošeni od več gg. obrtnikov, smo odprli v našem listu prostor, kjer se bodo pod tem naslovom razpravljala razna obrtniška vprašanja. Govorili bomo odkrito, bičali vse, kar je obrtnikom škodljivega, bodisi od te ali druge strani. Ako pa bomo odkriti, potem nam tudi razni gosp. obrtniki ne bodo zamerili, ako bomo bičali tudi njih napake, kar se tiče organizacije. Le jasnost in odkritosrčnost nas pripelje do skupnega pozitivnega dela za obrtniški stan. Gospode obrtnike pa vabimo na naročbo našega lista; zlasti pa vabimo tiste gospode obrtnike, ki čutijo v sebi žilico dopisovanja. Naj nam vsak obrtnik iz svojega kraja sporoči, ako se mu godi kaka krivica, najsi bo od katere koli strani.

Naši obrtniki trpe tudi precej od strani obrtnih oblastev. Vsak posamezni slučaj naj se nam naznani. Skušali bodemo potom javnosti doseči za obrtnike zadostila.

Odprli bomo tudi posebno rubriko, v kateri bomo odgovarjali na razna vprašanja svojim naročnikom, ki se naj je le pridno poslužujejo. V ta namen smo si že zagotovili odlične sotrudnike. Obrtniki, ne pozabite: v združenju je največja moč!

Krojaški in čevljarški štrajk v Ljubljani. Iz ljubljanskih dnevnikov smo zvedeli, da so pomočniki pri krojaških in čevljarških mojstrih štrajkali. Povod štrajku je bil — premajhna plača. Na čelu štrajka je stala in ga vprizorila soc. demokracija, prijateljica malih mojstrov. Krojaški, kakor tudi čevljarški mojstri imajo v Ljubljani vsak zase svojo zadrugo. Ko je izbruhnil štrajk, so bili vsi člani po svojih načelnstvih vabljeni na skupne sestanke. Značilno je bilo, da ravno nekateri boljši mojstri niso prišli na noben sestanek. Dočim je večina mojstrov sklenila vztrajati in se ne udati, so se vendar našle kukavice. Pri krojačih so podpisali ravno nekateri boljši obrtniki cenik, kakor so jim ga socialni demokrati predložili. Eden mojstrov pa je bil še toliko nekolegijalen, da je priobčil v vseh ljubljanskih dnevnikih naznanilo, v katerem je slav. občinstvu naznanjal, da se pri njemu dela. Misli je, da bo vse drlo k njemu, pomočniki in naročniki. Ker pa vendar več mojstrov ni hotelo podpisati cenika, pomagali so si soc. demokratje stem, da so šli okrog mojstrov in jih prosili, naj vendar podpišejo, saj bodo lahko plačevali, kakor bodo hoteli, vsaj jih

liko soboto je Minica nenadoma začutila, da se bliža rojstnemu kraju. Kraji so ji postajali znani, hribi in polja so ji začeli buditi spominj iz mladih dni. Prišla je mimo velike cerkve ob cesti, in sklenila je, tu ostati pri vstajenju, potem pa pojde v rojstno vas, da obiše materno gomilo. Šla je v cerkev, kjer je molilo vse črno pobožnega naroda pred božjim grobom. Bilo je tam zelo lepo; ves se je bleščal v svetlih lučih, modre, rdeče in zlate kroglice so se jasno spreminjale in iskrite kot mavrica ob žarkih večernega solnca. Rožni grmi in dehteče cvetlice so bile postavljene okrog groba, in Minica se je nehote spomnila, kako lep šopek bi iz njih lahko povila svojemu Marku.

V cerkev se je nagnetlo sila ljudi, in ko so zadoneli slovesni velikonočni zvonovi, je nastal po cerkvi taje mir, kot da je priplaval angel in ima razgrniti skalovje spred groba. Minica je gledala svetle serafine v belih, svilenih haljicah, z zlatimi trobentami, gledala je v grob k Jezusu in molila.

Skušala je prav goreče prositi Boga, da bi ji pomagal, da bi ne bila več tako nesrečna in bi še kedaj videla svojega Marka. Prenehala je moliti in bila je v mislih zopet pri svojem dragem. Začela se je sama pri sebi pogovarjati z njim ter mu tožiti svoje gorje in zopet si je sama v njegovem imenu odgovarjala.

Kar jo zmoti veličasten glas orgelj, ki so zapele na koru, jasno so zacingljali zvončki, pred božji grob

ne bo nihče kontroliral. Soc. demokratje so stem hoteli vsaj moralen uspeh izsiliti iz mojstrov, a tudi tukaj so jih nekateri s pomilovalnim smehom odklonili. Vidi se iz tega, da jim tudi za zboljšanje plač in delavskega položaja ni toliko, kakor za efekt. Črevljarski štrajk je danes tudi že končan, ker so mojstri zboljšali plačo pomočnikom, dočim soc. demokratičnega tarifa nikakor niso hoteli podpisati. Pri črevljarskem štrajku pa sta dva soc. demokrata, ki sta pred kratkim postala mojstra, igrala žalostno ulogo. V njihovi delavnici so se zbirali štrajkujoči pomočniki in soc. demokratska mojstra dajala sta jim informacije, kako naj vztrajajo in zahtevajo. Dočim sta to igro igrala pri pomočnikih, hodila sta okrog mojstrov in te nagovarjala, češ, sedaj ko štrajkajo, le nama dajte dela kolikor hočete, vse bova naredila. Vsa umazanost soc. demokracije pa je stopila na dan, ko so črevljarski mojstri dobili v roko pismo štrajkujočih pomočnikov, naslovljeno na konfekcionarja, ki prodaja črevlje. V tem nemškem pismu prosijo konfekcionarja za podporo, češ, sedaj ko ne morejo mojstri vsled štrajka toliko dela izvršiti, bodo konfekcionarji toliko več prodali. Stem je soc. demokracija pokazala, da dela naravnost v prid konfekcionarjem in da hoče ugonobiti malega mojstra. To se jim bo deloma tudi posrečilo. Vedno zvišanje plač delavnih moči podraži znatno obleko in obuvalo. Marsikdo že sedaj premišljuje, ali bi še pustil pri rokodelcu delati ali bi šel v konfekcijo. Konfekcije pa se množijo od dne do dne. Tudi naši krojači in črevljari bodo morali misliti prej ali slej, da otvorijo svoje konfekcijske prodajalne, bodisi posamno ali pa skupaj v — združnih prodajalnah.

Tedenski pregled.

Državni zbor je prošli teden s petkovo sejo dokončal svoje predvelikonočno delo sprejemši predlog o dovolitvi vojaških novincev in ustanovitvi ministrstva javnih del. Državni zbor se snide zopet dne 30. aprila.

Umor gališkega namestnika. V nedeljo se je oglašil k sprejemu pri gališkem namestniku grofu Potockem rusinski visokošolec Miroslav Sziczynski. Ko je prišel okrog polu 2. popoldne v sprejemno dvorano, je potegnil iz žepa revolver ter trikrat ustrelil na namestnika. Z eno kroglo ga je zadel v oko, z drugo v prsi in s tretjo v nogo. Napadalca so prijeli služabniki. Namestnik se je zgrudil na tla. Poklicali so zdravnike in duhovnika. Prišla je tudi soproga namestnikova. V eni uri je bil namestnik mrtev. Sziczynski se je namenil umoriti namestnika, da se maščuje nad njim zaradi poljskih nasilstev proti Rusinom pri zadnjih deželno-zbornskih volitvah v Galiciji. Sziczynski je izjavil, da nima nikakih skrivcev, vendar pa so aretirali tudi njegovo mater in sestre. V uredništvih raznih rusinskih in socialnodemokratskih listov so izvršili preiskave, pa brez uspešno. Umor se splošno obsoja tudi z rusinske strani, seveda pa je ogorčenje med Poljaki velikansko. Pogreba grofa Potockega se je udeležil posebni cesarjev odposlanec, več ministrov in vsa sila občinstva, posebno poljskega velikaštva. Kdo bo naslednik grofa Potockega v gališkem namestništvu, še ni določeno. Za obravnavo proti morilecu bo baje določeno graško sodišče. Grof Potocki je bil eden najbogatejših poljskih plemičev in je imel na leto do 8 milijonov kron dohodkov. Rodbina Potockih je ena najslavnejših v poljski zgodovini.

pa je stopil župnik v zlatem plašču. Zvonovi so zvonili, orglje so bučale, mašnik pa je zapel: Aleluja! Srebrno kadilnico so vihteli pred njim, dišeče kadilo so zažigali.

Minici se je zdelo vse neizrečeno lepo in kregala se je sama, da je tako posvetna, da je mislila največ na Marka. V gneči se je ogrela, ker v cerkvi je nastala soparica, da Minica ni mogla skoro dihati in so ji lica kar gorela vročine.

Sklenila je roke in pogledala v duhovnika, ki je držal s tančico ovito monštranco v rokah, okoli nje pa so zveneli glasovi zmagoslavne velikonočne pesmi. Ozirala se je okoli sebe, da bi videla kaj znanih ljudi, ali niti enega ni bilo, in spomnila se je, da ima do doma še dolgo pot. Ko je bila slovesnost pri kraju, je šla iz cerkve. Zunaj je pihala burja, po nebu so se preganjali črni oblaki. Hitro se je mračilo, in zato je z vso naglico hitela po cesti, da vsaj še nocoj pride do stare Maruše, ako je še živa.

Ni bila še daleč od cerkve, ko začne rositi, in z dežjem se je spustila gosta tema, ki je legla na polje in cesto.

Morala je skozi gozd, in tam se je pot dvignila v klanec, da prekorači breg. Minici je postalo dolgčas in silno žalostno pri srcu. Zamislila se je. — Kaj neki dela Marko? Morda pa je morje zajelo njegovo ladjo, utonil je, in zdaj počiva na morskem dnu. In nikdar

Vsenemški shod v Komatavi. V nedeljo se je vršil v Komatavi vsenemški shod, na katerega so poslane vse nemške politične stranke svoje zastopnike. Govorili so razni deželni in državni poslanci. Šlo je za jezikovno vprašanje na Češkem. Vsi govorniki so odločno protestirali proti uvedbi češkega notranjega jezika in proti uporabi češčine pri uradih v nemških okrajih in sklenila se je tudi enaka resolucija. Ta nemški odpor proti upravičenim češkim zahtevam je zopet pokvaril, kar se je že posrečilo ministrskemu predsedniku Becku doseči v izmirjenje obeh narodnosti na Češkem.

Trgovinski minister dr. Fiedler se je mudil začetkom tega tedna v Trstu, kjer je sprejel več veleindustrijcev in ogledal trgovsko in obrtno zbornico, razne Lloydove ladje, arzenal in ladjedelnico. Zastopnike trgovstva je zagotovil, da ne bo ukrenil ničesar, kar bi moglo pospeševati konkurenco drugih obmorskih tržišč nasproti Trstu. V sredo se je vrnil minister na Dunaj.

Nadvojvoda Josip Ferdinand, ki je znan Ljubljancem iz časa njegovega bivanja kot podpolkovnik pri 27. pešpolku v Ljubljani, je dobil daljši dopust, s katerega se baje ne vrne več v vojaško službo, to pa vsled tega, ker se ga je baje pri avanzmaju prezrlo in ni postal general. Nadvojvoda si po smrti svojega očeta, velikega vojvoda toskanskega ni nadel tega naslova. Njegov starejši brat je odložil naslov nadvojvoda in se sedaj imenuje preprosto Leopold Wölfling.

Nemški vladarji na Dunaju. Našemu cesarju pride k njegovi šestdesetletnici častitlat na Dunaj nemški cesar s cesarico in z njima še več drugih vladarjev nemških držav. Njihov prihod je že oficijelno naznanjen.

Kriza v Srbiji. Vsled obstrukcije mladoradikalne stranke je morala Pašičeva vlada odstopiti. Opozicija se je nadejala, da bo prevzelo vlado kompromisno ministrstvo, ki bi izvedlo nove volitve za razpuščeno skupščino popolnoma nepristransko. Ker je pa poveril kralj sestavo novega ministrstva zopet Pašiču in so v novem ministrstvu razun vojnega ministra isti možje, kakor prej, je vzrastlo ogorčenje med mladoradikalci velikansko in po skupščinskih volitvah se je bati, da bo prišlo do najskrajnejšega.

Dopisi.

Iz Radovljice. Meščanski stan stopa danes s svojim glasilom v slovensko javnost, da obudi skupno delovanje za meščanske koristi. Znano je, da se danes meščanu, naj si bo že hišni posestnik, obrtnik ali trgovec, ne godi ravno najbolje. Krivi smo najprej sami! Manjka nam smisla za skupni nastop.

Mej tem, ko so kmetje po kranjski deželi edini med seboj in se združeni v „kmečke zveze“ uspešno borijo za svoje koristi, omahujejo meščani na vse strani. V sedanjem boju nimajo premnogi niti smisla, za kaj se prav za prav gre pri eni in drugi stranki. Marsikdo je liberalen samo zato, ker se mu zdi to bolj imenitno in se boji zamere, oziroma škode od strani svojih naročnikov. Čas je, da prejenja ta bojazen in se vsi kot en mož oklenemo stranke, ki je izšla iz ljudstva in sedaj edina tudi za ljudstvo dela. Pustimo ljudi, ki nas poznajo samo ob času volitev, sicer pa se prav nič ne menijo za naše stanovske potrebe.

Drugi vzrok naših slabih razmer pa je, ker nam manjka podvzetnosti. In tako se zgodi, da nam tujec odnaša dobiček in korist naših vodnih sil, mi pa ginemo vsled lastne nemarnosti. Zakaj se ne bi naše

več se ne vidita, nikdar mu ne vidi več v zveste oči in ne sliši njegovega dragega glasu . . .

In Minica je začela tiho jokati. Objela jo je velika tuga, in tako hudo ji je bilo. Sama hodi v tej temni, mrzli noči, dež lije, a ona ne ve, kje bo nocoj njen krov.

Noč je bila silna in grozna. Tema kot v volčjem brezdnu, okoli nje je vršalo črno drevje in od nekod iz dalje je prihajalo zamolklo in zategnjeno šumenje valov.

Minica ni več razločevala ceste, niti ni vedela, koliko časa že hodi; zdelo se ji je samo, da neskončno dolgo. A nikake vasi ni bilo, Minica pa je bila že tako utrujena, da je vsa drhtela. Obhajale so jo bolne slutnje, in bilo ji je prijetno ob misli, da bi umrla in se srečala v rajju z Markom.

Ko je to mislila, je Minica nenadoma padla. To je moral biti kamen, in čezenj se je spodtaknila in se zgrudila. Vstala je in šla oprezno naprej, ali pot je bila zelo nevarna, in Minica je padala brez prestanka. Ne, to ni bila več cesta, hodila je po nekakem jarku, po katerem je drla voda, po katerem je polzelo in se vdiral do gležnjev v blato. Dež je lil in voda je naraščala ter se zaganjala Minici v noge, zato je krenila iz jarka in se začela popenjati po strmem bregu nekam gor. Obrnila se je na desno, zakaj tam nekje mora teči cesta, ali tam je ni bilo, pač pa se je tik nad njo utrgala skala in treščila Minici v prsa. Dekle

hranilnice in naši bogati someščani nekoliko bolj pobrinili za taka podjetja, ki donajajo znatne obresti in bi bila našemu mestu v čast in v korist? Radoljskemu mestu je potrebno, da se razširi železniška postaja za vse blago. Kolikor časa tega ni, bo mesto hiral. Sploh je postajno poslopje za Radovljico zlo premajhno. Gospodarskemu prospehu naših mest naj bode posvečeno naše skupno delo. Zanimanju za vsestranski napredek slovenskega meščana naj uspešno služi naše glasilo — „Slovenski Meščan“!

Iz Postojne. V soboto, dne 15. t. m. obiskal je naš trg deželni predsednik baron Schwarz. Visoki dostojanstvenik hotel se je sam prepričati, kako se skrbi v našem trgu v zdravstvenem oziru. Ogledal si je nove kanale, kateri se sedaj kopljejo in so se deloma že preje izkopali, obšel je Majland ter, kakor smo poizvedeli, strogo naročil, naj se tudi tam izpelje prepotrebna kanalizacija in vpelje strogi red glede gnojišč. Mi moramo biti gospodu zato hvaležni, da je tudi sam posegel vmes. Samo ene reči ga prosimo: Naj toplo priporoča Postojno na merodajnem mestu, kadar bo prosila podpore. Našemu trgu namreč manjka še prav mnogo, da bo mogel nuditi tujcem vse to, kar jim lahko dajejo drugi kraji, kamor zahajajo. In gotovo je to, da naš kraj ni zadnji, ki bi lahko bil najprijetnejše zbirališče tujcev. Gospod deželni predsednik peljal se je tudi k novi cesti, ki se gradi od Jame čez Veliki Otok in bi obrnila v Postojno velik kos sveta notri od Vipave sem. Tam so ga pričakovali podžupani skoraj vseh sosednjih vasi ter mu izražali svoje želje, posebno to, da bi s svojim visokim vplivom delal na to, da bi bila ta nova cesta kedaj državna. Visoki gospod je ljudomilo poslušal prošnje in obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči. Videli smo na obrazih ljudi, da so bili zadovoljni. Da bi tudi ta zadovoljnost bila trajna! Upamo, da bo. Saj visoka vlada ne more bolje izpolnjevati svoje naloge, kakor da dela ljudi, svoje podložne, srečne. Ako bodo ljudje videli, da jim k tej sreči pomaga tudi vlada, bodo jej udani. Zato naj sprejme gospod deželni predsednik našo zahvalo!

Iz Idrije. Prebivalci našega mesta smo razdeljeni strogo v tri stranke. Vsaka dela po svojih močeh, da bi se okrepila in ohranila še dolgo pri življenju. Liberalna ima svojo pomoč pri mestni občini, sokolstvu, del. bralnem društvu in pri profesorjih naše realke. Socialne demokrate veže njih konsumno društvo in unija rudarjev. Pristaši S. L. S. imajo svoje ognjišče v kat. del. družbi, gospodarskem društvu in ljudski posojilnici. Nobena stranka ni še do sedaj toliko močna, da bi nadkričila obe nasprotni stranki. Pred 6 leti so soc. demokrati glasovali pri ožji volitvi za deželni zbor s S. L. S. in tako je bil izvoljen poslanec Arko, letos so se pridružili naprednjakom in tako je bil izvoljen učitelj Gangelj. V mestnem zastopu so zmagali v III. razredu člani S. L. S., ko ste obe nasprotni stranki glasovali za svoje kandidate, a ko so lansko leto se združili liberalci s soc. demokrati, so zmagali za 30 glasov, da sedaj oblastno komandirajo v občini. Koliko časa bodo volilci zadovoljni z njih gospodarstvom, poučila bo prihodnost. Dolgovi pri občini rastejo rapidno, a se izgovarjajo, da raste tudi občinsko premoženje. Da bi pa v isti meri naraščalo, kakor se množijo dolgovi, najbrž sami niso prepričani.

Kako se obnašajo stranke ena proti drugi, se razvidi iz njihovih glasil. Dopisniki liberalcev in soc. de-

je zavpilo in zaklicalo: Marko! Takoj nato se je zvrnila znak in s skalo zagrmela v jarek. Noč ji je zakrila oči.

Ali ta noč ni dolgo trajala. Zakaj takoj nato se Minici zdi, da je na gori Kalvariji in težek križ mora nesti. Omahuje pod težo, pada in zopet vstaja, a naprej ne more. Trdi križ jo tlači k tlom, ona pa kliče Jezusa, naj ji pomaga.

In zasije vsa okolica, kakor da jo je razsvetlil nebeški ogenj, Minici pa prihaja nasproti Kristus s trnjevo krono na glavi in z ranami na rokah in nogah. Biserno se žari krona, kot rubini se svetijo in rde njegove rane, in ves je posut z bliščem. Vse nebo se lesketa v neznani krasoti, kakor bi sijalo in gorelo sto solnc. Minica dvigne oči k Jezusu in vidi, da ima poteze Markovega obličja. Nebeška miloba mu sije iz oči in pravi ji z mehkim glasom:

„Minica, dete moje, ali je težek križ?“

Ona ne more odgovoriti, kleči in se ne more ganiti. In Jezus stopi k njej in se je dotakne z roko. Hipoma pade vsa teža od nje, Minica se dvigne lahno, kot da je brez telesa, in Jezus jo prime za roko.

„Ali greš z menoj k vstajenju?“

Kot na perotih se je Minica dvignila in poletela mimo zlatih solnc v nebesa.

J. Levski.

mokratov so pač še mladi, zato menijo, da naj bolj kažejo svojo korajžjo v zabavljanju čez klerikalce, saj ga skoraj ni dopisa iz Idrije, v katerem se ne bi klatilo splošno, ali pa posameznih članov stranke. Dopisi v listih S. L. S. so tako mirni, da velikrat nekteri očitajo, zakaj se tudi od tu ne strelja z ostrejšim kalibrom. Enako je tudi vedenje v mestu. Liberalci so razvili veliko slavnost o priliki razvitja sokolske zastave, „katoličani“ so jih pustili pri miru. Soc. demokrati prirejajo vsako leto na 1. maj svoje obhode, klerikalci se pa za nje ne zmenijo, pač so pa še nekteri rudarji tako kolegijalni, da ne gredo isti dan na delo v jamo, da bi ne kršili delavske solidarnosti. A ko pa so imeli 14. julija pretečenega leta udje kat. delavske družbe slovesno blagoslovljenje svoje zastave, so jim slavnost ovirali soc. demokrati in tudi liberalci. Že pri serenadi sta svoje pristaše komandirala Kristan, voditelj soc. demokratov, in občinski tajnik Novak, da so tulili in upili med petjem in godbo, drugi dan pri sprevedu v cerkev pa zopet smešili celo pot člane in goste, ter popoldne pri veselici celih šest ur obkoljevali prostor, kjer so bili zbrani pristaši S. L. S., jih izzvižgali, vpili ter psovali posamezne.

Iz tega se spozna naš položaj. Priletni ljudje tarnajo: kje so oni časi, ko smo bili v mestu kot ena družina v miru in medsebojni ljubezni! A mladi pravimo: tudi iz sedanjega boja bode enkrat prišel mir, ko bodo pametni spoznali, ktera stranka najbolje dela v korist našega mesta in zapustili one, ktere sedaj še slepo poslušajo in ubogajo. Tudi novi list za naše meščane bo imel priliko poseči v naše boje in poročati o njih. Na svidenje torej!

Tržič. Tržiške železnice delo prav dobro napreduje. Po vsej črti je razpostavljeno mnogo delavcev, kateri izvršujejo razna dela. S pokladanjem šin in brunov so prišli do vasi Naklo, in kakor se čuje, jih v treh tednih polože po vsej črti. Kolodvor je tudi postavljen, h kateremu so pričeli delati pot iz Tržiča. Dolgo časa se je ustavljal podjetnik predilnice Glanzman in Gastner in na vse načine hotel Tržičane pritisniti, da bi bila pot ne po njegovem, pač pa blizu vasi Pristava. A to mu je zaenkrat spodletelo in ne sme misliti, da se mora ves trg obračati tako, kot bo on piskal. Pot bo šla tik tovarne in potem po travniku g. A. Globočnik, odkoder se obrne čez most na kolodvor. Pisal je „Gorenjec“, da se bomo vozili z zrakoplovom na kolodvor, a sedaj ne bo potreba. Morda je to že Vilfanova „zasluga“?

Iz Metlike se nam iz meščanskih krogov piše: Metličanje! Za nas je eminentno vitalnega pomena sledeče: Zgradba Belokranjske železnice, vodovoda, bolnice, preložitev državne ceste do meje ter preložitev klancev okrajnih cest, razširjenje šole ter naprava meščanske šole! — Torej to in mnogo drugega bi se moralo storiti za provspeh mesta Metlike in njenih prebivalcev. —

Da to dosežemo, otresti se moramo — terorizma — ter prilagoditi se predvsem časovnim in okrajnim ljudskim razmeram. —

Naših razmer ne bom popisoval, ker so nam žalibože vsem dobro znane. Bodimo si odkritosrčni in predočimo si iste nepristransko, pa bomo morali — hočeš nočeš — priznati, da tako naprej ne sme in ne more iti, ker sicer nas bodo naši potomci obsojali. Kakor mi zdaj ravnamo, da vzamemo za zgled Dunaj, moramo mi cesarsko mesto Dunaj in njegovo 2 milijonsko prebivalstvo prištevati med nerazsodno maso. — Ne tega pa vendar ne smemo in ne moremo, ker bi se nam sicer celi svet smejal. —

Torej meščanje, — katerim je res lastni blagor in blagor bodoče generacije na srcu, — na delo, na pošteno delo! — Iskati nam je pred vsem seve več stika s S. L. S., ki je najbolj demokratska. — Edino ta nam more in mora pomagati ter nas gmotno in kulturno dvigniti tako, da bomo do veseljem zrli v boljše bodočnost. V to pomoz Bog! —

Domače vesti.

Ljubljana.

Občinske volitve. Dne 22., 24. in 27. se vrše v Ljubljani volitve v mestni zastop in sicer bo voliti v tretjem razredu šest občinskih svetnikov, v drugem tri in v prvem dva. Liberalna stranka je prošlo soboto na zaupnem shodu postavila po precej burni razpravi, v kateri so posebno uradniki zelo ostro nastopali proti dosedanjemu občinskemu svetniku in provizoričnemu ravnatelju ljubljanske Mestne hranilnice, Antonu Svetku, svoje kandidate. Izmed dosedanjih, sedaj iz občinskega sveta izstopajočih svetnikov liberalna stranka ne kandidira več Josipa Prosenca, ki se je pokazal v občinskem svetu kot edini opozicionalec. Vsled odstopa obč. svetnika Zirkelbacha in drugih izprememb so nastavili kot kandidate v tretjem volilnem razredu tri nove može,

nadučitelja Likozarja, gostilničarja Pavška in poštnega poduradnika Ušeničnika, izmed starih pa kandidirajo brivec Francheti, potem Josip Turk in Josip Vidmar. V drugem razredu, kjer je zaradi nezadovoljnosti uradništva odložil kandidat Svetek kandidaturo, so določili namesto njega finančnega komisarja Ivana Milohnoja in zraven dosedanja občinska svetnika nadučitelja Dimnika in trgovca Megliča. V prvem razredu kandidirata dosedanji podžupan dr. Karl vit Bleiweis in pa posestnik in kantiner Anton Gorše. Značilno pri celi stvari je, da izmed vseh teh kandidatov voli edino le Ušeničnik v tretjem volilnem razredu, drugi kandidati so pa vsi „boljših“ slojev, volečih v drugem in prvem razredu. Liberalna stranka je v „Slov. Narodu“ že priobčila svoj volilni oklic, kjer se govori o Ljubljani kot narodnonaprednem središču, narodnonapredni trdnjavi in čistosti in želi, da naj tudi ostane. Ne bomo se tu bavili s temi stvarmi, saj so razmere v Ljubljani in njenem občinskem svetu do dobra znane našim bralcem, pripomnimo naj le toliko, da vzlic tem zatrjevanjem o „silni potrebi“ liberalnosti občinskega zastopstva nikakor ni daleč čas, ko bo doživel tudi ta zastop korenito izpremembo in sicer v ljudskem zmislu. Socialni demokrati so tudi že proglasili svoje tri kandidate, Kristana, Mlinarja in Petriča, kateri pa glede nato, da ni prišlo do kompromisa z liberalci, nimajo nikakega upanja izvolitve.

Mestna hranilnica v Ljubljani. V zadnji seji ljubljanskega občinskega sveta je bilo na dnevnem redu poročilo o računskem zaključku in bilanci Mestne hranilnice za l 1907. Hranilnica je imela v tem letu 31.409.089 K 58 v. denarnega prometa, skoraj 1 milion manj, kakor prejšnje leto, čemur je bil povod splošna denarna kriza. Hranilnih vlog je 24.873.003 K 17 vin. Čisti dobiček znaša 99.594 K 38 v, čisti dobiček vsega hranilničnega poslovanja pa 118.430 K 69 vin. Čisto hranilnično premoženje znaša 903.050 K 43 vin. in se je v tem letu pomnožilo za 54.904 K 96 vin. Obč. svetnik Prosenec je grajal sestavo bilance, češ da ne odgovarja resnici, ker se svota, za katero se je pomnožilo hranilnično premoženje, ne strinja s čistim dobičkom, od katerega se v bilanci ni odštela kurzna izguba. Njegov predlog, da se računski zaključek vrne Mestni hranilnici v popravek, se ni sprejel, temveč se je poročilo odobrilo.

Slovensko gledališče v Ljubljani je srečno pripelo do tjakaj, kjer so ga hoteli imeti ljudje, katerim je bila izročena skrb zanj, k njegovemu koncu. Dramatično društvo se je namreč na svojem občnem zboru izkazalo kot popolnoma nesposobno, da bi še nadalje vodilo slovensko gledališče, izvoliti si ni moglo niti odbora, ker nobeden društvenik ni hotel sprejeti naloge odbornika, oziroma niti voliti. Društvo ima vsled tega, ker je izostala deželna podpora, 18.000 K dolga, za katerega ni najti nikjer pokritja. Po Veliki noči se vrši nov občni zbor, na katerem naj bi se izvršile volitve odbora, toda po vsem tem, kar je bilo videti in slišati na letnem občnem zboru, ni misliti nato, da bi ta novi občni zbor dosegel kak uspeh. S tem pa je tudi konec dramatičnega društva in dosedanjega slovenskega gledališča v Ljubljani. Če vprašamo, kako je vendar moglo priti do tako žalostnega konca, je pač edini odgovor ta, da je vsemu temu kriva edino le nesposobnost za vsako resno in pametno delo pri naših liberalcih, ki so tudi slovensko gledališče okupirali zase kot nekako nedotakljivo last in od sodelovanja odrinili tistega činitelja, kateri je vzdržujoči element vseh javnih naprav — ljudstvo. Dokler se temu činitelju ne da mesta v ljubljanskem gledališču, je vsaka misel na zboljšanje razmer naravnost nespametna. Ne vemo, zakaj naj bi o usodi takega zavoda, ki ima sam na sebi res svoj velikanski kulturni pomen, odločevali prav tisti ljudje, ki so se tudi povsod drugod odlikovali edino le s svojo nezmožnostjo! Kako pričakovati od takih ljudi napredka, katerim je onemoglost in okorelost vzela vsak zmisel zanj, katerih napredek se kaže edino le v nazadovanju! Kakor torej vse kaže, ostane Ljubljana brez slovenskega gledališča, ali pa se bodo morda vendarle našli ljudje, ki naj bi potegnili zavoženi voz na gladko cesto? Seveda bi bilo zato treba resnega in pametnega dela in upoštevati se mora to, da je poleg frakarstva v Ljubljani meščanstvo, katero zahteva od gledališča ne samo lahke zabave, temveč v prvi vrsti res kulturnega, izobraževalnega dela.

Iz Kranja.

Hranilnica in posojilnica, ki je začela poslovati lanskega leta, se izvanredno lepo razvija. Do konca leta 1907 je imela prometa že 198.510 K 54 h, po novem letu pa: januarja 147.326 K, februarja 155.728 K, 84 h in marca 222.605 K 97 h. To je najboljši dokaz, da je bil tak zavod potreben in da ljudstvo spoznava njegovo korist. Opozorjamo ob enem na današnji inserat tega domačega zavoda.

V društvu „Kranj“ je predaval zadnje nedeljo pred jako mnogobrojnim občinstvom o „mučenikih svobodne misli“, Giordanu Brunu, Husu in Wahrundu g. dr. Pegan iz Ljubljane. Predavanje se mora imenovati v vsakem oziru izvrstno.

Meščanska zveza za Kranj se ustanovi takoj po Veliki noči, ker so pravila od vlade že potrjena. Društvu je namen zlasti delo za političke pravice in za gospodarski napredek meščanstva. Upati je, da pristopi takoj mnogo članov, ker se je izza zadnjih volitev pri nas začelo novo življenje.

Društvo za varstvo otrok se tudi ustanovi v kratkem. Ima že krasen fond, ker je pretečeni teden umrli posestnik Ivan Majdič zapustil v ta namen 20.000 K. Želeti je, da pridejo v odbor možje raznih strank in stanov, kakor je bilo to že v pripravljalnem odboru. Kajti edinole potem moremo pričakovati plodonosnega delovanja za najdragocenejši zaklad — za mladino.

Brivec g. Potušek se je preselil v lastno hišo in brivnico popolnoma na novo opremil.

Zastrupil se je v pondeljek na jako originalen način neki krojaški pomočnik g. Pučnika. V svoji sobici je djal na peč in v umivalno skledo žrjavice, in polil jo s špiritom; okno je zastrl z odejo, se vlegel v posteljo in se zadušil. Pravijo, da je vzrok nepričakovane čina: nesrečna ljubezen.

Društvo „Kranj“ priredi na belo nedeljo predstavo „Črevljar-baron“, na katero občinstvo opozorjamo. —

Glede vodovoda bi lahko stavili možu, ki ga je obljubljal za to spomlad, vprašanje, kako da vse tako spi. Želimo mu pa edinole, da ga ne bi njegovi volilci spravili v zadrego, ko bi ga prijeli za besedo.

V Radovljici je umrl dne 11. aprila g. Franc Tavčar, finančni svetnik v p. Prehitela ga je smrt, ko se je vrnil iz sprehoda sredi trga pred njegovo hišo, kjer se je zgrudil zadet od kapi in izdihnil svojo blago dušo v trenutku, ko se je pripeljala na kolodvor njegova hči, soproga finančnega tajnika Grabnarja z vso družino, da bi skupaj veselo obhajali velikonočne praznike.

Škofja Loka.

Z velikim zanimanjem spremlja loško meščanstvo gibanje za železnico v Železnike. In to po vsej pravici. Ta železnica, posebno ako se podaljša do Podbrda, bi vsaj nekoliko popravila škodo, katero ima naše mesto od tega, ker se je Rudolfova železnica tako daleč proč od Loke zidala. Nekdaj tako živahna in podjetna, po svoji razširjeni obrti, hišni industriji in kupčiji s Trstom sloveča in premožna Škofja Loka je danes pozabljena in osamela in vedno bolj propada. Trgovine ni več, nektere obrti, so popolnoma propadle in ker ni zaslужka doma, mora ljudstvo vedno bolj drugod kruha iskati. Največ je tega kriva okolnost, da so naše mesto pri zidanju železnice na strani pustili, na strani od sveta, proč od prometa. Ako se železnica po selški dolini zagotovi, bo dolžnost našega mesta, da vse potrebno ukrene, da se zida kolodvor kolikor mogoče blizu mesta. Tak prostor bi bil nad Štemarji.

Nova cesta na Trato h kolodvoru. Naš občinski odbor se je dalj časa trudil, da bi se napravila nova cesta na Trato. Izpeljala bi se med Kamnitnikom in Plevno lahko brez klancev, brez posebnih ovinkov. Ker se deluje tudi na avtomobilno zvezo med Loko in Trato, bi bila nova cesta neizogibno potrebna, ker sedanja je preozka za tako vožnjo, ima preveč ovinkov in klancev.

„Mesta proč od okolice“ je geslo izvestnih krogov. Ko bi se to načelo dejansko v polnem obsegu izpeljalo, bi bilo to v škodo mestu, kakor okolici, da še bolj mestu, kakor okolici. Eno je na drugo navezано, kmet prodaja svoje pridelke v mesto, meščan pa, najsi bo že trgovec ali rokodelce, svoje blago in rokodelske izdelke kmetu nazaj. Če ima kmet denar, ga bo imel tudi meščan. Torej ne zidati na novo zidov okoli mest, saj še stare podirajo, ne delati razdora med meščanom in okoličanom, ampak nesoglasja odpravljati, to mora biti naloga vsakega prijatelja naših mest. Ker so mesta središča okolice, bo prospeh njen gotovo koristil tudi mestu. S pametnim postopanjem bodo mesta lahko korakala na čelu okolice, kar je gotovo bolje, kakor pa okolico prezirati in gledati, kako okolica napreduje, mesto pa propada.

Raznoterosti.

Zavarovanje kmetov in rokodelcev. Svobodna zveza agrarnih poslancev je bila pri ministru notranjih del ter mu izročila svoj sklep, naj bi se tudi mali kmetovalci in rokodelci pritegnili v zavarovanje za starost in onemoglost. Minister je odgovoril, da mu je predlog simpatičen, vendar bi bilo želeto, da bi prišli srednji stanovi s pozitivnimi predlogi pred vlado. Vendar je treba premisliti, da je med zavarovanjem delavcev in

samostojnih kmetov in rokodelcev velika razlika; pri delavcih pridejo v poštev trije faktorji: država, delodajalci in delojemalci, katerih vsak bi nosil tretjino bremen. Kmetovalci in rokodelci pa bi morali prevzeti sami dve tretjini bremen, tako da bi plačevanje ne bilo v nikakem razmerju z rento.

Zakladnica morskih roparjev. Portugalska vas Paradelha je tik ob morju ter jej vsled tega morski valovi izpodjedajo hiše ter odnašajo zemljo kos za kosom. Pretekli teden je razsajal posebno hud vihar in valovi so otrgali velik kos nabrežja. Toda ribiči so bili v kljub temu zelo veseli, zakaj valovi so jim prinesli dragocene zaklade. Vsled odtrgane zemlje se je odkril kraj, kjer so imeli svoječasno morski roparji svojo zakladnico. Tu so ribiči našli veliko množino starega zlatega in srebrnega denarja, z dragimi kamni posute križe, prstane, uhane, zlato in srebrno cerkveno posodo, medaljone itd. Vsi vaščani so takoj prihiteli z motikami in lopatami. Neki ribič je nakopal vrednost za 4000 kron.

Mihanovićevo brodovje. Kralj južno-amerikanskih brodolastnikov je Dalmatince Nikola vitez Mihanovića. Nedavno mu je neka angleška družba ponudila za parobrode 500 milijonov mark, no on je ponudbo odbil. Mihanovića ima sedaj vsega skupaj 267 ladij, od katerih je 39 parobrodov za potnike, 26 tovarnih parobrodov, 59 rečnih ladij in 35 jadrnic. V gradnji se nahaja 10 novih parobrodov. Imena brodovja so večinoma španjska, je pa tudi takih, ki spominjajo na naše kraje, kakor na pr. Croatia, Dalmacia, Napred, Sebenico, Spalato, Dalmato, Curzola, Lagosta, Lesina, Ragusa, Mostar, Bosna, Adriatica, potem Czar, Cetinje itd. Mihanovića se je izselil, kadar je bila v Dalmaciji hrvatska zavest še slabo razvita, in je postal v tujini stari, no vendar je hvalevredno, da se z navedenimi imeni spominja svoje stare domačije. V tem obziru stoji Mihanovića jako visoko nad onimi čudnimi Hrvati okolo „Ungaro Croate“, ki pošiljajo v svet parnike samo z madjarskimi imeni.

Kaki reveži so voditelji socijalnih demokratov? Veliki socijalist Friderik Engels je zapustil pol milijona mark. Liebknecht je imel stalne plače 7200 mark in 3000 mark postranskih dohodkov. Dr. Arons ima dohodkov za 3 do 4 ministerske plače, tiskarnar Dietz v Studgartu je pa rekel Bismarku v obraz, da ne gre z njim menjat. Tvorničar Singer ima 400.000 mark letnih dohodkov, Auer pa 700.000. Bebel je milijonar, „sodrug“ Wollmar in Friedländer pa stanujeta v palačah. Tudi Stadthagen, Kessler, Schonlack, Fischer so milijonarji. Zakaj ti ljudje ne razdele svojega premoženja med delavstvo? Saj so si ga vendar med delavstvom nabrali!

Orožnik ustrelil dekle. V neki gostilni v Knittelfeldu je orožnik Krummy razkazoval, kako je treba hitro pomiriti in ustreliti. Menda ni vedel, da ima patrono v puški, in krogla je priletela 19 letni dekli M. Schopf v glavo, da je na mestu izdihnila.

„Ruski inženir“. V hotelu „Belvedere“ v Pulju se je bil oglasil pred par dnevi neki elegantno oblečen gospod, ki je hotel imeti dvorano za predavanje. Dvorano ni najel, ker gospodarja ni bilo doma, pač pa je rekel, da se vrne. Kmalu na to se zbere neki večer obilo izbranega občinstva v imenovanem hotelu, da bi poslušalo predavanje ruskega inženirja. Ali občinstvu se je povedalo, da tu ne bo nikakega predavanja ter da ni nikdo najel dvorane v to svrhu. „Ruski inženir“ si je bil znal pridobiti vizitko neke ugledne visoke osebe ter je hodil z njo okoli v mornariških krogih. Ko si je tako prisleparil precejšnjo svoto denarja, jo je popihal iz Pulja.

Pridelek vina na vsem svetu. Neki angleški časopis je prinesel statistiko, da se na vsem svetu pridelava na leto 4000 milijonov galon (galona je 4¹/₂ litra) vina. Med posamezne dežele se ta pridelek razdeli sledeče: Francija 1453 milijonov galon, Italija 1157, Španija 462, Alžir 189, Portugalska 99, Avstrija 77, Ogrska 68, Rumunija 57, Rusija 57, Bolgarija 46, Čile 46, Nemčija 41, Zedinjene države 35, Turčija in Ciper 33, Argentinija 28, Grška 26, Švica 19, Srbija 12, Brazilija 7, Tunis 6, Avstralija 5, Korkiza 5, Kaplandija 4, Azori, Kanarski otoki in Madejra 3, Luksenburg 2, Peru 2, Urugvaj 1, Bolivija 0,550, Mehika 0,352 milijonov galon. Število narašča od leta do leta, posebno nepričakovane visoke številke izkazujejo Rusija, Zedinjene države in južno-ameriške države.

Kako se živali same zdravijo. O tem je dr. Müller v znanstvenem listu „Die Natur“ napisal veliko razpravo. Kadar žival zbolí, leži mirno na senčnem, zračnem mestu. Pije mnogo vode ter se koplje. Kadar izgubi pes apetit, išče neprestano travo, ki mu je za prebavo in čiščenje. Tudi goveda in ovce iščejo zdravilne bilke, kadar zbole. Kadar se mačka prehladi, se gre solnčat. Pisatelj je mravlji odtrgal trepalnici ter jo spustil na tla zraven mravljinaka. Okoli ranjenca so se takoj zbrale druge mravlje ter mu škropile rano s svojo tekočino. Ranjenec je kmalu ozdravil ter naprej opravljal svoj posel. Ko si je njegov pes ranil oko, odšel je v temni hodnik ter se ni prikazal na svetlo več dni. Od časa do časa si je slinil šapo ter si gladil oko. V sedmih dneh je ozdravil.

Ženski vestnik.^{*)} Slovenke!

Že nekaj let nismo imele lista, v katerem bi bi bile smele odkrito in odločno, brez ozira na desno in levo, nastopati za svoje pravice. To je bila za slovensko ženstvo velika izguba; kajti koliko bi se bilo v teh letih lahko storilo za pravo razumevanje ženskega vprašanja, neglede na vrednost vpliva, ki ga ima resen ženski list v moralnem oziru. Toda — danes nočemo jadikovati, kajti odsihod imamo zopet svoje glasilo, — ne sicer docela svoje v tehničnem oziru, pač pa v načelnem.

Kvišku torej, rojakinje! Skušajmo popraviti, kar je bilo zamujenega, s tem večjo delavnostjo in vztrajnostjo.

Naročite se pred vsem na list, ki nam je pogumno odstopil toliko svojega prostora, kolikor je bilo za začetek pač mogoče. V čim večjem številu pristopite kot naročnice in sotrudnice, tem večje bodo naše pravice do lista, tem več prostora nam bo odmerjenega.

Slovenke, pokažimo, da smo vredne sestre tujerodnih borilk za ženske pravice! Posnemajmo jih v neustrašeni, smotreni delavnosti in značajni vztrajnosti.

Naš program je v kratkem ta-le:

1.) Osvojenost ženstva iz duševne nesamostojnosti, iz spon diletantizma.

V tem oziru moramo pred vsem misliti na samopomoč t. j. skušati moramo svojo in svojih rojakinj izobrazbo popolniti s čitanjem dobrih listov in knjig, z obiskovanjem izobraževalnih ustanov in društev itd. Ob enem pa zahtevamo polnovredne šolske izobrazbe za ženske, počenši od ljudske šole pa do visokih šol vseh strok. Načelno odklanjamo vsak manjvreden pouk na ženskih šolah.

2.) Telesna vzgoja ženstva.

V vsem načinu ženske vzgoje in ženskega življenja je treba temeljite izpremembe, — od nespačetne, zdravju škodljive obleke pa do strahu pred fizičnim naporom. To pa pred vsem z ozirom na naloge materinstva in pa sposobnost za izvrševanje pridobitvenega poklica; potem pa tudi z ozirom na splošno zdravstveno dobrobit naroda.

3.) Pravica ženstva do svobodnega izbiranja poklicev in pa za to potrebne strokovne izobrazbe.

Vsaka ženska se izobrazila in popolnoma usposobi za kak poklic, primeren njenim zmožnostim in nagnjenju, — bodisi že za kuharico, šiviljo, trgovko ali pa za katerega višjih poklicev. Nobena ženska namreč ne ve v naprej, ali bo našla moža po svojem srcu ali ne, — a možiti se pod drugim pogojem bi bilo usodno. Dalje ne ve v naprej, kaj vse jo lahko v zakonu zadene: izguba moževega zaslužka, bolezen in smrt moža itd. V vseh teh slučajih bo ženina strokovna usposobljenost lahko rešila propada vso družino. Ni pa želeti, da bi žena kot gospodinja in mati izvrševala še kak drug poklic izven doma; posvetiti se mora pred vsem vzgoji otrok in negi družinskega življenja. Izjemo naj bi delala le huda sila — proti kateri se nam je boriti na splošnem socijalnem polju — ali pa žena, ki ima tako izredne zmožnosti, da bi pomenilo izgubo za stroko, s katero se bavi, ako bi opustila svoj poklic. — Poleg splošne in strokovne izobrazbe pa se naj vsaka ženska temeljito seznanja tudi z gospodinjstvom.

4.) Zahtevamo, da se ženskam odpro vsi poklici, za katere so sposobne.

5.) Zahtevamo priznanje popolnovrednosti ženskega dela ter pravičnega plačila za isto.

6.) Zahtevamo enakopravnost pred zakonom t. j. dajo nam se tudi pravice, ker moramo nositi dolžnosti.

7.) Zahtevamo v imenu človeškega dostojanstva, v imenu dobrobiti in nedotakljivosti družine — posebno otrok — in v imenu splošne socialne blaginje, da veljaj krščanska morala glede spolne zadržnosti izven zakona ravno tako za možke kakor za ženske. Boriti se hočemo proti vsaki prostituciji, posebno pa proti izvrševanju iste kot od države priznane in dovoljene obrti.

To so naše glavne zahteve, o katerih bomo v bodoče v našem listu podrobneje razpravljali, kakor bodo ravno zahtevale razmere.

Vabimo k sotrudništvu vse somišljenike ter se posebno priporočamo ženskemu učiteljstvu kot glavnemu steburu slovenske ženske inteligence. Naš list se bo vedno potezal za njih upravičene težnje. Nič manj dragi nam ne bodo dopisi iz drugih krogov za kruh se borečega ženstva, katero bomo vedno podpirali v stanovskih težnjah. Vendar pa prosimo, da se vsakdo ozira na pičlo odmerjeni prestor!

^{*)} Ako bi imel list med ženstvom primerno število naročnic, smo rade volje pripravljene, v vsaki številki prenesti za „Ženski vestnik“ celo stran našega lista. Kakor pri „Trgovsko-obrtnem glasniku“ bomo tudi tu otvorili poseben predel za „Vprašanja in odgovore“.

Prinašati hočemo po možnosti tudi notice in vesti o ženskem gibanju drugod, pa tudi kratke gospodinske in druge nasvete.

Sprejemamo tudi vprašanja v vseh zadevah — pravnih ali drugih — ženskega življenja ter bomo nanja v listu odgovorjali.

Pa še nekaj! Naš list ne sme biti politično-strankarski, ker je stvar sama na sebi splošna ter uči izkušnja iz drugih dežel, da žensko gibanje ne sme biti privesek nobeni politični stranki, ako hoče uspeti. Vendar pa izjavljamo, da stojimo odločno na stališču krščanskega svetovnega naziranja.

Helena Lange je praznovala dne 9. aprila t. l. 60letnico svojega rojstva. O tej izredno nadarjeni nemški ženi piše gospa Gnauck-Kühne v „Köln. Volksztg.“ z dne 7. aprila t. l. sledeče: „K proslavi tega dne (60letnice) sta spoštovanje in hvaležnost predvidili ustanovo. Nemško ženstvo se sme tega dneva veseliti; zlasti pa pozdravljajo slavljeno vsi, ki stoje v vrstah ženskega gibanja. Ako se H. Lange ne prišteva med „matere“ ženskega gibanja na Nemškem kakor Luizo Otto-Petters in Avgusto Schmidt, se ji mora — da ostanemo pri podobi — tembolj brez pridržka priznati očetovska uloga. Z izredno zmernostjo, premišljenostjo in neupogljivostjo, ki jo je svet nekaj poznal le kot predpravico možkih, je privedla liberalno žensko gibanje na Nemškem na vrhunec. Eden njenih spisov, Ženska izobrazba, je bil nešteti (kakor tudi pisateljici tega) budilni klic ali zvezda-vodnica ali pa oboje; spremnico k prvi peticiji na vlado: Višja deklinška šola in njen namen, se mora kratko in malo nazvati za epohalno v razvoju ženske izobrazbe. Izvrstna stilistka je s praktičnim delom služila ženstvu, otvorivši v Berlinu z veselo požrtvovalnostjo prve gimnazijalne tečaje v Nemčiji. Helena Lange je bila močipolni intelekt in bolj še trdni značaj, ki ga je nemško ženstvo potrebovalo. Pristen otrok svoje friziške domovine, močna in zvesta. Raven, cel človek. Osebnost.“ Tega človeka, te osebnosti se smemo veseliti tudi me slovenske učenke Helene Lange.

Ruski ženski kongres se ima vršiti letos meseca junija v Petrogradu. Na njem se bo razpravljalo o ženskem delu na raznih poljih, potem o zakonu in prostituciji ter o ženski voljni pravici. Poskrbljeno je tudi za priredbo v svrhu pospeševanja ljudske blaginje, zdravstva in izobrazbe. Ob enem delajo ruske žene na ustanovitev zveze ruskih ženskih društev, katera zveza bi potem pristopila k mednarodni ženski zvezi.

Prvi ženski klub v Italiji ustanove v kratkem v Florenci. Namen kluba ne bo samo družabnost, marveč pred vsem zveza samostojnih in studujočih žensk v svrhu ustanovitve „licejskega kluba“. Predsednica bo grofica Beatrice Pandolfini.

Ženske in vrtnarstvo. O priliki hočemo o tem predmetu obširneje razpravljati; danes priporočamo našemu ženstvu le, da se oprime vrtnega dela kot sredstva za razvedrenje in okrepčanje. Gibanje na svežem zraku in solncu je glavni pogoj zdravega telesa; nič nam pa tudi tako ne umiri in utrdi živcev kakor fizično delo v naravi. Naj torej posebno učiteljice skušajo pridobiti si sedaj v spomladi košček vrta, da morejo v svojem prostem času gojiti cvetice ali pa druge rastline. Zlasti učiteljicam v zapuščenih krajih na deželi bi to nujno priporočali.

Ženski šahovski klub so ustanovili v Nürnbergu. V učnih tečajih dobijo začetnice pouk v šahovski igri ter se redno vsak teden enkrat po dve uri vadijo. Tudi Slovenkam, ki imajo čas, bi ne škodilo, ako bi se upoznale s to duhovito igro.

Prebava in ženska obleka. Telesni organi le tedaj pravilno delujejo, če jih nič ne teži in ne ovira. To velja posebno o želodcu. Zato naj bo skrb vsake vestne in razumne ženske, da si vsaj pri jedi zrahlja obleko tako, da je ne bo prav nič tiščala. Vsak človek je sebi in drugim dolžan, da skrbi za svoje zdravje, a samoubijanje je, s pretisnjenim želodcem sedeti pri jedi. Pripomnjamo še, da je kratek počitek pred in po jedi jako umesten.

Ženska reformna obleka se žalibog še prav nič ni udomačila pri nas. Še vedno nam gospoduje vse-svetski modni kraj, ki je v temelju pogrešen, ker je protinaraven in zdravju škodljiv, v svojih varijacijah pa dostikrat tudi smešen. Resni in podjetni Nemci pa so kmalu uvideli veliko važnost in utemeljenost reforme ženske obleke ter hočejo na tej podlagi ustvariti lastno t. j. nemško nošo in polagoma izpodrinuti pariško in londonsko modo. Tej nalogi se je s posebno vnemo posvetila slovita modna hiša Adolfa Rener v Draždanih. Ravnokar je izšel 10. zvezek za reformne obleke s fotograficnimi izvornimi načrti. Nekatere obleke so uprav krasne in bi nedvomno uga-jale vsaki inteligentni Slovenki. Ker narejenih oblek radi carine ne kaže naročati v Draždanih in moramo pred vsem podpirati našo domačo obrt, svetujemo

vsem, ki se zanimajo za reformne obleke, naj si pri gori navedeni tvrdki (Adolf Renner, Dresden — A.) naroče po poštnem podjetju dotične ilustr. cenike in pa zraven spadajoče kroje. Potem si vsaka količaja izvežbana ženska lahko napravi obleko sama, naše krojačice pa na podlagi vzorcev lahko kaj lastnega ustvarijo.

Kožuhovino se spravi čez poletje najbolj varno v trdno zaprte kovinaste zaboječke. Treba jo je mnogokrat izteptati in prevetrirati ter zopet trdno zapreti. Na ta način se jo najbolj gotovo ohrani moljev.

Volilna pravica žen za delavske zbornice na Nemškem. Dne 4. febr. t. l. je bil na Nemškem razglašen zakon o delavskih zbornicah, glasom katerega imajo ženske pasivno in aktivno volilno pravico za te zbornice.

Za asistentko na velikovojvodskih muzejih v Weimaru je imenovana gđ. dr. Marija Schütte.

Ženske v občinsko šolsko upravo so dopuščene v vojvodini Meiningen, vsled sklepa tamošnjega deželnega zbora.

Profesuro za zoologijo na vseučilišču v Lassari je dobila gospa Rina Monti, doslej priv. docentka v Paviji.

Ženske v šolskih odposlanstvih. Na Pruskem so dobile učiteljice pasivno volilno pravico za šolske deputacije. Mesto Berlin je sklenilo, da bo volilo jedno učiteljico.

Ravnočar došle krasne kravate, najnovejše bluze, fina vrhnja in spodnja krila

priporoča po znano nizkih cenah tvrdka

A. Divod-Mozetič
v Ljubljani,
Stari trg št. 21.

Modna trgovina ter salon za
damske klobuke.

Filijalka v Kranju, Glavni trg.

Zadružna tiskarna v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Stari trg šte. 19

priporoča koverta s firmo, pismeni papir, ter vsa v to stroko spadajoča dela.

Ustanovljena l. 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica

Ustanovljena l. 1831.

ASSICURAZIONI GENERALI V TRSTU.

Jamstveni zaklad nad **323 milijonov kron.**

Do sedaj izplačane škode nad **899 milijonov kron.**

Družba zavaruje:

Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. Tekom leta 1906 zavarovalo se je pri tej družbi 16.847 oseb na življenje za kapital nad 140 milijonov kron.

Zoper požare, tatinski vlom, škode pri prevažanju, poškodbo zvonov in zrealnih oken.

Sprejema tudi zavarovanja:

Zoper telesne nezgode in točo.

Pri tej družbi je zavarovan na življenje Njega svetost papež Pij X. in prevzvišeni knezoškof ljubljanski Anton Bonaventura; tudi vsa posestva Njega veličanstva cesarja avstrijskega.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države.

Glavni zastop v Ljubljani: **Marijin trg, Sv. Petra cesta šte. 2, v lastni hiši.**

Hranilnica in posojilnica v Kranju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo po

4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica plačuje sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če je ud ali ne.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Posojila na zemljišča po 5% ali s 5% in 1% amortizacije. Hranilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizacije. Posojila na osebni kredit po 5 $\frac{1}{2}$ %.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun.

Zavod ima svoj sedež v škofiji poleg farne cerkve.

Yzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg 19 ————— registrovana zadruga z omejenim poroštvom. ————— Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure **po 4 $\frac{3}{4}$ $\frac{0}{0}$** to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama.

Najsigurnejša prilika za štedenje!

Kanonik A. Kalan l. r., predsednik.

Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.